

LAUSUNTO KUNTARAKENNELAKILUONNOKSESTA

459/10/101/2012

KHALL § 69

Valtiovarainministeriö pyytää 22.11.2012 päivätyllä kirjeellä kunnista lausuntoa kuntarakennelakiluonnoksesta. Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 7.3.2013 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi.

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta yleisesti sekä erityisesti lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- selvitysvelvollisuudesta, selvityisperusteista (ml. poikkeusperusteista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä;
- esityksen sisältämistä määräajoista ja menettelyistä;
- valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta;
- yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä;
- sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Osana kuntauudistusta hallitus käynnisti syksyllä 2011 hallitusohjelman mukaisen koko maan kattavan selvityksen kullekin alueelle tarkoituksenmukaisesta kunta- ja palvelurakenteesta. Kunnallishallinnon rakenne -työryhmän selvitys Elinvoimainen kunta- ja palvelurakenne (valtiovarainministeriön julkaisuja 5a/2012 ja 5b/2012) valmistui helmikuussa 2012.

Valtiovarainministeriö asetti helmikuussa 2012 kuntarakennelakia valmistelevan työryhmän, jonka tehtävänä oli seurata ja arvioida kunta- ja palvelurakenneselvityksestä saatavaa palautetta ja sen pohjalta laatia yhteenveto alue- ja kuulemiskierroksesta sekä tehdä uudistuksen vaikutusarviointi ja laatia tarkennettu esitys uudistuksen kriteereistä ja toteuttamistavoista. Lisäksi työryhmän tuli valmistella luonnos hallituksen esityksestä kuntauudistusta ohjaavaksi rakennelaksi.

Hallitus linjasi kuntauudistuksen etenemistä iltakoulussaan 5.6.2012 sekä antoi seuraavana päivänä tiedonannon eduskunnalle kuntauudistuksen etenemisestä (VNT 2/2012 vp). Hallitus antoi linjauksissaan määrittelemiensä tarkastelunäkökulmien perusteella tarkempien uudistuksen kriteerien valmistelun rakennelakia

Kunnanhallitus

§ 69

18.02.2013

Valtuusto

§ 34

25.02.2013

---

valmistelevan työryhmän tehtäväksi. Työryhmän valmistelemat tarkemmat kriteerit vahvistettiin hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmässä 27.6.2012.

Nyt kyseessä oleva kuntarakennelakiluonnos on valmisteltu hallituksen linjausten pohjalta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nykyistä kuntajakolakia, ja samalla lain nimike muutettaisiin sen sisältöä paremmin kuvaavaksi kuntarakennelaksi. Lakiin lisättäisiin säännökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvityisperusteista ja niistä poikkeamisesta sekä muutettaisiin kuntien yhdistymisen taloudellista tukea koskevia säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan kielilain muuttamista eräiltä osin.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministerityöryhmä on linjannut palvelurakennemuutoksen jatkoa 15.11.2012. Linjauksia koskeva muistio, kuntarakennelakiluonnos ja Kempeleen kunnan lausuntoluonnos ovat esityslistan liitteenä.

KUNNANJOHTAJA:

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että se antaa kuntarakennelakiluonnoksesta Valtionvarainministeriölle esityslistan liitteen mukaisen lausunnon.

PÄÄTÖS:

Päätösesitys hyväksyttiin.

KVALT § 34

PÄÄTÖS:

Päätösesitys hyväksyttiin.

Otteen oikeaksi todistaa
Kempeleessä 5.3.2013

Virva Maskonen
pöytäkirjanpitäjä

Jakelu

Valtiovarainministeriö

Kempeleen kunnan lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta

Valmistelussa on kuntalaisen / asukkaan näkökulma jäänyt huomioimatta. Lakiluonnoksessa viedään kunnilta oikeus järjestää lähipalvelut. Kempeleen toimintamalli on yksi valtakunnallisesti tunnettu demokratian kehittämisen ja turvaamisen mahdollistava toimintatapa. Toimintamallin taustalla on tarve parantaa palvelujen asiakaslähtöisyyttä, reagoida muuttuneeseen toimintaympäristöön, hyödyntää henkilöstön osaamista ja korostaa valtuutettujen parempaa mahdollisuutta vaikuttaa. Toimintamalli romuttuu esitetynlaisessa kuntarakenneuudistuksessa.

Kunnallishallinnon rakennetyöryhmän selvitykseen 2.4.2012 annetussa lausunnossa Kempele totesi, että ennen kuin kunta voi ottaa kantaa kuntarakenne uudistuksen tarpeeseen ja sen tavoitteisiin sekä mahdolliseen kuntajakoselvitykseen tulee olla määriteltyä:

- kuntien tehtävien arviointi sekä valtion ja kuntien välinen tehtäväjako
- valtionosuusuudistuksen toteutus arvioimalla kuntien todellinen kantokyky
- sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen
- ammatillisen koulutuksen toimenpideohjelma
- kuntalain kokonaisuudistus

Vastaukset kysymyksiin:

1. Selvityksen tekeminen on pakko, kunnallisen itsehallinnon ja kuntademokratian vastainen velvollisuus.

Esitetyt selvityspäätökset ovat poliittisen hallitusohjelman tavoitteisiin pohjautuvia, eivät tieteellisiin tutkimustuloksiin perustuvia.

Selvitettävät asiat sisältyvät jo kaupunkiseuduilla yhteisesti hyväksytyyn MALPE sopimukseen.

2. Esitetty aikataulu on kokonaisuutena epärealistinen. Aikataulu ja etenemisjärjestys on rakennettu esityksessä hallituksen toimikauden mukaisesti.
3. Kuntajaon muutosten tulee perustua valtuustojen päätöksiin, ei pakkoliitoksiin. Kansanäänestyksen neuvoa antavan luonteen muuttaminen kuntarakenne asiassa valtioneuvostoa velvoittavaksi on edustukselliselle demokratialle perustuvan hallinnon vastainen.
4. Yhdistymisavustukset on sidottu 1.4.2014 ajankohtaan. Yhdistyvien kuntien tulee täyttää tuolloin selvityspäätöksissä esitetyt kuntakriteerit. Lausunnot joudutaan antamaan kiireessä ja riittämättömin tiedoin.

Avustuksien taso on riittämätön kompensoimaan laajasta selvitystyöstä ja palvelurakenteen muutoksista aiheutuvia kustannuksia.

5. Sosiaali- ja terveydenhuollon ministeriötyöryhmän palvelurakenne selvityksessä esitetyt palvelutavoitteet ovat vaikeasti hahmotettavissa. Palvelurakennelinjaukset ja palvelumäärittelyt (esim. mitkä ovat lähipalveluja) ovat epäselviä. Kempeleessä on sosiaali- ja terveys-palvelut sekä sivistyspalvelut on yhdistetty yhdeksi peruspalveluprosessiksi. Sosiaali- ja terveyspalveluiden irrottaminen ja siirtäminen toiselle toimijalle luo tilanteen, jossa Kempeleen kunnan oman toimintamallin toiminta sekä hyvinvoinnin johtaminen käyvät mahdottomaksi.

